

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VII • БРОЈ 143. • 25. ФЕБРУАР 1979.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ВЕЛИКАН НАШЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

Дана 10. фебруара 1979. године, у 14,35 часова, престаје да куца велико и хуманистичко срце друга Едварда Кардеља. Вијест о смрти овог горостаса наше револуције дубоко је потресла све радне људе, народе и народности Југославије. Бол и туга испунили су срца сваког нашег грађанина. Тим поводом, поред комеморативних сједница у радијним организацијама и часова историје у школама у Петровцу и Будви, одржана је заједничка комеморативна сједница друштвено-политичких организација и Скупштине општине Будва, којој су присуствовали чланови Општинске колферење СК, делегати сва три вијећа Скупштине општине, секретари основних организација СК, чланови извршних органа друштвено-политичких организација, представници мјесних заједница и директори радних и основних организација удруженог рада. О животном стваралаштву и револуционарном дјелу друга Едварда Кардеља говорио је Предраг Ђулафић, предсједник Скупштине општине.

Неумитна смрт отргла је из наших редова великане револуционарне мисли и праксе, чије ће дјело заувијек остати једно од најдрагоценјих наслеђа наше борбе за социјализам и социјалистичко самоуправљање, освјетљавајући као неугасива бакља даље путеве ка коначном ослобођењу рада, радничке класе, народа и човјека.

Члан КПЈ и СКЈ вишесаод пет деценија, први саборац друга Тита, члан Централног комитета КПЈ још од 1937. године, друг Едвард

за мир и друштвени напредак у евијету.

Све битке које су југословенски комунисти и радничка класа посљедњих десетица водили, предвођени другом Титом, сва сазијања која смо у тим биткама стекли и сви успеси које смо постигли цјелокупна социјалистичка историја народа и народности наше земље битно су обиљежјени револуцијарним и теоријским стваралаштвом друга Кардеља. Сав његов теоријски рад и практично револуционарно дјеловање усмјерени су ка томе

ХЕРОЈ

„На вијест о смрти друга Едварда Кардеља“ цитирају телеграм Скупштине општине и друштвено-политичких организација Будве, упућен другарци Пепчи Кардељ — „као и у читавој нашој земљи, у будванској општини спуштене су заставе на позла копља. Срца њених радних људи и грађана испуњена су неизмијерним болом и тугом за драгим другом, великим хуманистом и врсним државником, херојем ослободилачког рата и револуције, неуморним прегаоцем и јунаком социјалистичког рада, који је читав свој живот посветио борби за слободу, социјализам, за човјека — његову лепшу и срећнију будућност.“

У заједничком болу утјеха нам је што ће горостасна личност и епохално дјело друга Кардеља трајно живјети и надахњивати поколења на позајмућа и побједе“.

ском систему, да се развијањем најшире фронта свих социјалистичких и прогресивних снага све више афирмише дубоко демократски са државом наше револуције.

Револуционарно стваралање друга Кардеља дошло је до пуног изражавања и на пољу развоја друштвено-економских односа и материјалног развоја наше социјалистичке заједнице. Нарочито је значајан његов допринос марксистичком научном функционирању друштвено-економских односа, изражених уставним промјенама из 1971. и 1974. године и даље разрађених Законом о удруженом раду и другим законима о напечетном друштвено-економском систему. Њихова је суштина у томе да непосредним спајањем услова рада са средствима за производњу у друштвеној својини, непосредним произвођаћем постаје господар свога рада, његових услова и резултата, те да на тој основи овладава и целином односи у друштвеној репродукцији.

Тим племенитим и узвишеним циљевима друг Кардељ је даровао читавог себе, до посљедњег даха, остајући доследан идеалист Партије у свим фазама наше револуције и социјалистичке изградње. Марксистичком анализом дубоко је проницао у друштвене процесе, стваралачки повезивао теорију с практичном борбом и активно судјеловао у креирању револуционарне стратегије и идејно-политичке акције СКЈ.

Едвард Кардељ

Врхунац тога доприноса представљају његови теоријски списи о удруженом раду и политичком систему социјалистичког самоуправљања. Ради остваривања таквог де мократског и самоуправног карактера социјализма, друг Кардељ се борио за руковођењу улогу радничке класе и предводничку, истински стваралачку дјелатност Савеза комуниста. Он је дао непроцјењиви прилог континуитету наше револуције и

РАДНИЧКИ САВЈЕТ ООУР „СВЕТИ СТЕФАН“, ПОСТУПЉУЈУ ПО ПРЕПОРУЦИ ПРЕДСЛЕДНИШТВА СФРЈ, ОДЛУЧИО Да, УМЈЕСТО ВИЈЕНЦА НА ОДАР ВЕЛИКОГ РЕВОЛУЦИОНАРА, УПЛАТИ У ФОНД ЗА БОРБУ ПРОТИВ РАКА МИЛION (СТАРИХ) ДИНАРА

њеној хуманистичној и демократској садржини, а братство и јединство свих народа и народности наше земље, дубоко је прожимало његово биће и дјело.

Његово богато и многострано животно дјело утемељено је и уткано у нашу

стварност, у револуционарни и демократски дух Савеза ко муниста и његове способности да увијек буде на висини историјских задатака. Ти визионарски погледи друга Едварда Кардеља, погледи у будућност, у ново и велико сутра, дуго не освјетљавати путеве наше борбе за коначно остваривање циљева социјалистичке револуције. Као што се и сам с правом поносio историјским тековинама наше револуције, тако су и радни људи Југославије с правом поносни на његову историјску и непоколебљиву личност и револуционарно дјело, на свог хероја народноослободилачког рата и јунака социјалистичког рада. Његовим револуционарним лицом и дјелом, чврстином и угорношћу прекаљеног комунисте и са изванредним стваралачким поимањем марксизма, инспирисаће се садашње и будуће генерације наше земље и сви они који се боре за слободу, прогрес, мир и равноправност људи и народа у цијелом свијету.

Кардељ је у највећој могућој мјери оличавао комунисту и револуционара у историји наше Партије с другом Титом на челу, испуњен је непрекидним и тешким биткама, али и одлучујућим побједама у борби за ствар националне и људске слободе и независности, за ствар нације и социјализма,

да у револуцији дође до што потпунијег и непосреднијег изражавања стваралачка снага народних маса и историјска дјелотворност и иницијатива радничке класе, најсупрот догми о свемоћи државе. Отуда његово непрекидно залагање од Освободилне фронте до разраде улоге Социјалистичког савеза у делегат-

ПРЕД 9. СЛЕДНИЦУ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Разматраће се предлози више одлука, рјешења и анализа

На деветој сједници свих вијећа Скупштине општине Будва, која је сазвана за 7. март, разматраће се предлози више одлука и рјешења, као и неколико извјештаја, информација и анализа. Сав тај материјал налази се од половине фебруара на разматрању код свих делегација, у свим организацијама и заједницама. Након расправљања у делегатској основи, где ће се заузети ставови и утврдити смјернице, делегати ће донијети коначне одлуке на сједници од 7. марта.

Наводимо нека питања предложеног дневног реда.

ОПШТА И ЗАЈЕДНИЧКА ПОТРОШЊА У 1978. ГОДИНИ

Анализа остварења и споделе средстава за општу и заједничку потрошњу за 1978. годину, коју је припремила Служба друштвеног књиговодства, налази се на разматрању у свим делегацијама и самоуправним друштвеним структурама.

Укупно бруто изнаплаца прихода буџета, самоуправних интересних заједница и фондова износила је у 1978. години 270.876.000,00 динара, што, у односу на претходну годину, представља повећање од 33%. Од укупних буџетских прихода, који износе 110.191.000,00 динара, разпоређено је у општински буџет 44.389.000,00 или 40,3%, у буџет Републике 35.601.000,00 или 32% и у буџет Федерације 29.366.000,00 динара или 26,7%. Пораст прихода буџета, у односу на 1977. годину, износи 30%, или од 84.698.000,00 динара на 110.191.000,00 динара.

Изадавања за заједничку потрошњу у порасту су — од 109.834.000,00 на 147.522.000,00 динара или 34%. Од укупно распоређених прихода за заједничку потрошњу у СИЗ Општине распоређено је 75.549.000,00 или 51%, док је у СИЗ Републике распоређено 71.910.000,00 динара или 49%.

УСТУПАЊЕ ЗЕМЉИШТА ЗА ИЗГРАДЊУ ПОРОДИЧНИХ ЗГРАДА

Самоуправна интересна заједница за изградњу и уређење општине објавила је конкурс ради давања национализованог неизграђеног земљишта у циљу изградње породичних стамбених зграда. Након разматрања понуда на конкурс Комунистичка партија је утврдила предлог који је био на дневном реду сједнице Извршног одбора. Утврђени су одговорајући критеријуми и предлог рјешења о уступању плацева налази се на разматрању у свим делегацијама, како би се о њима 7. марта изјаснили делегати Вијећа удруженог рада и делегати Вијећа мјесних заједница.

Извршни одбор је, приликом свог опредељења, пошао од сагледавања потребе рјешавања стамбених проблема радних људи и грађана

на наше општине, а за остале учеснике у конкурсу — од већег учешћа у накнади за уступљено земљиште и комунације.

Утврђен је предлог да се плацеви уступе: у Катастарској општини Бечићи — Драгану Мирковићу из Панчева, Мирку Вукчевићу из Титограда, Боголубу Љамићу из Косовске Митровице, Станку Клисурићу из Панчева, Жельку Рафаиловићу из Бечића и Мартију Карчић из Ниша. Такође се предлаже да се плацеви у КО Будва уступе Раду и Емилији Грбић из Београда, Ани и Александру Гуцићу из Београда, инж. Драгану Мандићу из Будве, Радисаву Трифуновићу из Светог Стефана и Илији Пламенцу из Титограда. Утврђен је предлог рјешења ради уступања земљишта Самоуправној интересној заједници за изградњу и уређење општине, затим Јеву и Луки Радовићу из Петровца и Лазу Митровићу из Петровца.

ЗАДУЖЕЊЕ ОПШТИНЕ ЗА КУПОВИНУ СТАНОВА

Ради учешћа у рјешавању стамбених проблема за потребе општинских органа, предлаже се да Скупштина донесе одлуку о задужењу општине на износ од 10.000.000 динара за куповину станове за период 1980 — 1985. године. Рок отплате трајао би пет година, а почине теки од предаје купљених станове. Средства за враћање кредита обезбеђивала би се буџетом општине.

Овим задужењем доприносило би се рјешавању бројних стамбених проблема и створених обавеза из ове области.

Радници који немају стања на нестручње очекују да Скупштина донесе ову одлуку и да се закључи уговор о куповини станове.

Према садашњим сазнањима, у изгледу је да се у овој години закључи уговор о куповини пет станове који би се завршили и предали ради усвојења крајем првог полугођа наредне године.

СЛУЖБА ДРУШТВЕНИХ ПРИХОДА...

Измјенама и допунама Одлуке о органима управе предвиђа се да Служба друштв

вених прихода, поред досадашњих послова, обавља и све стручне и административне-техничке послове за потребе Комисије за испитивање поријекла имовине, чиме се стварају повољнији услови за њен успјешнији и ефикаснији рад. Ступањем на снагу ове одлуке и формално би престала с радом Стручна служба Комисије за испитивање поријекла имовине, која је основана 1974. године, а стварно је престала с радом већ дуже времена.

Опредељења о овим промјенама у складу су са ставовима савезних савјета за питање друштвеног уређења и за привредни развој и економску политику и произлазе из студије друга Едварда Кардеља „Правци развоја по литичког система социјалистичког самоуправљања“.

Служба друштвених прихода примила ће све завршене и незавршене предмете и почела са обављањем ових послова у току марта ове године.

ЦЕНТАР ЗА МАРКСИСТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

У току су припреме за закључивање друштвеног договора о организацији, финансирању и дјелокругу Центра за марксистичко образовање као институције Општинског комитета СК Будва. Друштвени договор за кључују друштвено-политичку

ИЗБОРИ И ИМЕНОВАЊА

Комисија за избор и именовања Скупштине општине, по претходном прибављењем мишљењима и извршним консултацијама с представницима општина Котор и Тиват, утврдила је предлог да се за судију Општинског суда у Котору бира Милош Петијевић, дипломирани правник из Херцег-Новог. Комисија за избор и именовања предлаже да Скупштина општине именује Влада Медина из Петроваца за члана Комисије за борацка и инвалидска питања, Горана Вујовића, делегата Вијећа мјесних заједница, за члана Комисије за уступање плацева путем замјене.

Извршни одбор, као колегијални орган Скупштине, у оквиру својих овлашћења и задатака, одговоран је за стање у свим областима друштвеног живота и рада у општини, за спровођење политичке и извршавање прописа и за усмирјавање и усклађивање рада органа управе. Тиме се појачава одговорност Извршног одбора, органа управе и правосуђа према политици коју утврђује Скупштина.

Извршни одбор, као ко-
легијални орган Скупштине,

у оквиру својих овлашћења и задатака, одговоран је за стање у свим областима друштвеног живота и рада у општини, за спровођење политичке и извршавање прописа и за усмирјавање и усклађивање рада органа управе. Потољак управе у делегатском систему битно се мијења и стога што је „управа одговорна за стање у областима за које је образована“.

Ради обезбеђивања услова за остваривање уставног начела о учешћу радних људи, грађана и свих организованих социјалистичких снага у остваривању власти и управљањем другим друштвеним пословима, извршни органи и органи управе дужни су да сарађују с друштвено-политичким и организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама, да их обавештавају, разматрају њихове иницијативе, мишљења и предлоге и заузимају ставове о њима.

П. Г.

чке организације општине, Скупштина општине, СИЗ за образовање, ХТО „Монтенегротурист“ — основне организованих социјалистичких снага у остваривању власти и управљањем другим друштвеним пословима, извршни органи и органи управе дужни су да сарађују с друштвено-политичким и организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама, да их обавештавају, разматрају њихове иницијативе, мишљења и предлоге и заузимају ставове о њима.

СЈЕДНИЦА ОК СК

Анализирати економске проблеме

На проширенoj сједници Општинског комитета СК од 14. фебруара 1979. године разматрана су актуелна идејно-политичка питања економске стабилизације у свијетлу заједничког XX сједнице Општинске конференције СК.

Оцијењено је да је неопходно, полазећи од конгресних документа Информације Председништва Централног комитета СКJ, говори друга Тита на VIII конгресу Савеза синдиката Југославије и Закључака Општинског комитета о идејно-политичким проблемима продуктивности рада и ефикасности привређивања, по кренути организовану идејно-политичку акцију у свим срединама и на свим нивоима. Основне органијације СК треба да изврше темељну критичку анализу постојеће економске ситуације у својој средини и да на бази тога начине конкретне акционе програме за мародни период, којима треба обуздати активност и заједничко дјеловање свих организованих социјалистичких снага. Та активност не може се исцрпљивати само одржавањем састанака, већ се мора потврђивати конкретним практичним акцијама, усмјереним на постизање још бољих резултата на плану продуктивности рада, штедње и економичности пословања.

Посебно значајну улогу у остваривању програма економске стабилизације имају Скупштине општине, скупштине самоуправних интересних заједница и њихови извршни органи и стручне службе, банке, самоуправне и пословне структуре у основним организацијама удруженог рада, јер се у њима доносе конкретне одлуке о појединим питањима. Предизвијани су задачи и одговорност чланова Општинске конференције за досљедно вођење ове акције у својим срединама.

Даље је закључено да Комисија за друштвено-економске односе током мјесеца марта обавезно анализира стање у овој области и активност на спровођењу утврђених мјера економске стабилизације и да о томе поднесе извештај Општинској конференцији СК.

На сједници је, послије свестраног разматрања резултата јавне расправе по преднајмрту Статутарне одлуке Општинске конференције и датих приговора, предлога, мишљења и сугестија, утврђен конакан предлог овог значајног документа, који ће се усвојити на паредној сједници Општинске конференције.

Б. Крловић

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жирос-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплатна годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

НА ПРАГУ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

РЕЗУЛТАТИ КОЈИ ОБАВЕЗУЈУ

Резултати пословања угоститељско-туристичке привреде наше општине биће презентирани у завршним рачунима основних организација удруженог рада „Авала“, „Могрен“, „Словенска плажа“, „Бечићка плажа“, „Свети Стефан“, „Плас“ и „Петровац“. С обзиром да они нису били готови до штампања овог броја, обратили смо се другу ИЛИЈИ РАЂЕНОВИЋУ, председнику Туристичког савеза општине, за оцену прошлогодишње сезоне: какви су резултати постигнути, можемо ли њима бити задовољни и на шта они обавезују наше радне људе, друштвено-политичке и основне организације удруженог рада?

Одјазивајући се молби Редакције, друг Рађеновић је, између остalog, рекао:

— Најсажетије речено, о протеклој туристичкој сезони може се дати оцена да је била рекордна. Она резултира из више чинилаца. Остварени промет од 2.812.000 ноћења већи је за 31% него у 1977. години. Око 666.000 ноћења више заиста је имплементан раст при непромијењеним капацитетима.

Број ноћења иностраних гостију већи је за 436.000 односно за 58%. Домаћи туристички промет порастао је за 17% (230 хиљада ноћења).

Дакле, протеклу сезону карактерише измијењена структура туристичког промета у корист иностраног, што значи утиче на девизни прилив, а тиме садржи и шири друштвени интерес.

Занимљив је и показатељ да промет остварен у нашој општини чини око једну трећину укупног промета Републике у сезони 1978. године. Треба посебно истаћи да је у хотелима, уз исти број лежаја, остварено за 21% више ноћења, при чему је однос 23% домаћих према 77% иностраних. Ово показује релативно висок степен коришћења расположивих капацитета: у протеклој сезони, за девет мјесеци, 155, дана, у односу на 130 дана у 1977. години.

Ванредна стопа раста туристичког промета, у односу на 1977. годину, остварена је у камповима за 90%, домаћој радиности преко 60%, док је у одмаралиштима на нивоу претходне године.

Глобални показатељ постојног успјеха наших седам туристично-угоститељских основних организација удруженог рада креће се у релацијама раста укупног туристичког промета, иако је близу половине ноћења остварена у домаћој радиности и одмаралиштима.

Укупан приход већи је за 129 индексних поена, утроше на средства за 127, доходак за 131, колико је повећан и чист доходак. Нето лични доходи већи су за 138, а остатак доходка за 110 индексних поена. На први поглед може се запазити — завршни рачуни ће дати реалну слику пословања — да су нето лични доходи расли брже од доходака, као и да је остатак доходак нижи од осталих категорија. Цијене репроматеријала расле су брже него у угоститељско-туристичким услугама, док су трошкови по пословања спорији расли од укупног прихода, што упућује на закључак о већој економичности.

Резултати показују да се у протеклој години било активније присутно у укупном туристичком животу, али се може рећи да је био отворен широк простор акције за повећање обима, обогаћивање садржаја и подизање квалитета понуде и услуга. Они, даље, не искључују извјесне слабости — мислим у првом

реду на такозвано „пребукирање“ капацитета, што може имати трајније последице на тржишту. Што се тиче уређења плажа, ништа се квалитетније није учинило у смислу валоризовања ове највеће вриједности. Недовољно развијена трговачка мрежа не задовољава снабдевање туриста у неким регионима, осјећа се мањаквост у погледу асортимана роба, континуираности снабдевања и нивоа услуга. Комунални живот, који утиче на шири комфор у погледу услова боравка туриста, и поред крупних инфраструктурних рјешења, доста споро се мијења. Може се приговорити јавној хигијени, изгледу зелених и цвјетних површина и њиховој заштити. Осјетан је недостатак ресторанског простора на локалитетима где борави велики број туриста у домаћој радиности. Веома је ограничена понуда исхране, напита ка и сличних услуга на плајама и у камповима. Још увијек је сиромашан културно-забавни живот, поготову ако се има у виду да у сезони треба задовољити 30 — 40 хиљада туриста дневно. Недовољна је укупна брига којом треба окружавати госта у свим нашим срединама, а она је један дио битних елемената квалитета туристичке понуде и утицајан чинилац веће посјете и ефекта наших угоститељско-туристичких организација и укупне привреде.

Треба нагласити да постоји извјестан раскорак између потреба, посебно жеља, и могућности, као и да би мрковање на динамичном туристичком тржишту, у условима развијене конкуренције, било најнеприхватљивије за наш развој.

Борба за стабилизацију привреде и већи доходак приоритетан је друштвени задатак. У нашим условима то је туризам са свим пратећим дјелатностима. На то је упућен најшири круг интереса, поред организација удруженог рада и домаћинства која непосредно остварују приход од туристичких услуга. Према томе, у акцију према за наредну сезону треба укључити све радне људе и грађане.

— Пошто се може рећи да је овогодишња туристичка сезона најповољнија, који најважнији задаци стоје пред туристичке посленике и шта све треба предузети да се они што успјешније обаве? — гласило је наше друго питање.

— Доста је тешко вршити градијају приоритета и конкретизовати све задатке. Најглавнији међу њима је борба за већу посјету, што значи за већи укупан приход у цјелини.

Борба против слабости, које су дошли до изражавају у протеклој сезони, треба да буде основни задатак у припремама за наредну. При томе,

Илија Рађеновић

програм активности треба да буде резултат заједничког говора. Неопходно је прецизирати најконкретније задатке сваке радне и мјесне средине, укључујући Скупштине општине и све организације на општинском нивоу.

Спектар задатака и носилаца њиховог извршења врло је широк. Треба бити активно присутан на тржишту и пратити сва кретања да нас не би ништа изненадило. Основне организације удруженог рада за домаћу радиност треба да преко „Каравана“ или на сличан начин активно дјелују на анимирање туриста за кампове и домаћу радиност. Неопходно је проширење ресторана на дефинитним локалитетима ради нуђења пансионских услуга, посебно, развијање облика и асортимана што разноврсније услуге у камповима. Треба поклонити више бриге тој клијентели и остварити непо средњи контакт и развијењију са издаваоцима кревета. Угоститељске организације ће аналитички преиспитати скривене резерве, организовано и ангажовање дјеловати на њиховом активирању у циљу постизања што успјешнијих резултата као и на развијању ванпансионске потрошње и економије пословања уопште. Трговина и друге услужне дјелатности морају схватити да се и они асортиманом и квалитетом понуде и услуга боре за већу посјету. Уређење плажа као један од основних задатака, захтијева већа средства, али тај проблем треба бар начети. Јавна хигијена и већа брига о зеленим површинама веома су важни задаци чијем рјешавању треба посветити пуну пажњу у наредној сезони. Грађани и радни људи могу дosta да до прinesу добровољним акцијама на уређењу средине.

Велика умјешност и ангажовање свих субјеката предуслови су за постизање туристичког промета какав је постигнут 1978. године, а наше амбиције треба да иду као напријед. Ништа се не смije препустити стихији и случају, јер у туризму владају оштри тржишни закони понуде и тражње, па припреме за овогодишњу сезону треба схватити као примаран задатак чије извршење захтијева организовану активност свих учесника у туристичком промету. Побољшањем услова боравка у нашој средини и конкурентношћу на тржишту обезбиједићемо већу туристичку посјету, а тиме и успјешније пословање привреде, веће приходе друштвено-политичкој заједници и породичним буџетима нашим грађанима.

Уређење плажа — приоритетан задатак

Прошla година је у изградњи комуналних и објеката друштвеног стандарда представљала својевrstan преокрет у нашој средини. Довољно је присјетити се пригодних свечаности и да се сумира све што је у 1978. години урађено. Завршавање канализационе мреже у Будви и Бечићима, изградња Трга Слободе у Будви и шеталишта уз магистралу, постављање цивилних за подводне дјелове

Трафо-станицом у Мажићима затвориће се до краја године круг изградње најважнијих комуналних објеката који ће омогућити да нова школа и пошта — и све што је до сада и што ће се убудуће изградити — функционише без застоја. Све је то, у ствари, солидна подлога за даљу градњу и предуслов још бржег развоја туризма као базе привреде наше котуне.

УРЕЂЕЊЕ ПЛАЖА ПРВА БРИГА

Чему би требало приступити ове и наредних година да би се убрзао развој Будве, Бечића, Светог Стефана и Петровца? То питање поставили смо директору Завода за изградњу и уређење Будве, дипломираним инжењером Милу Греговићу. Он се налази на челу организације која је успјешно обављала све повјерене још послове.

— Инвестиција број један, наравно послије оних које би се усмјерили на проширење хотелских капацитета и свега онога што треба да побољша и прошири туристичку понуду, јесте уређење и оплетење плажа. Оне су се најај први драгуљ, неопходан за развој туризма какав се жели. Ми им до сада нисмо поклањали никакву пажњу, па је неопходно да се у том смислу мијења наш однос — сматра Греговић. — Први задатак је уређење зеленог појаса у њиховом заљеју. Постављањем зидова и подзидова између Зеленог појаса и плајне стварија би се два појаса и омогућио различит садржај живота на овим просторима. Уз то, као неизбјежно, долази изградња шеталишта и стаза, што би обезбиједило услове за комуницирање између плажа и њиховог заљеја.

Плаже би тако постале приступачније купачима и шетачима, а све то допринијело би да се на њима живот учини садржајнијим и тако ослободе други простори који су постали „уска грла“ у нашим туристичким центрима. Такво обликовање плажа и простора око њих омогућило би реалнија планирања градње уз плаже и допринијело да се максимално искористе сви простори који су још увијек невидљиви и за стручњаке.

Д. Н.

СА СЛЕДНИЦЕ ИЗВРШНОГ ОДБОРА СО

Извјештај који ће побудити пажњу делегата

На 38. сједници Извршног одбора СО прихваћено је да се предложи Скупштини општине приступање СИЗ за туристичку пропаганду и информативну дјелатност Црне Горе. Будва би за потребе опште туристичке пропаганде издавала 0,5% од прикупљеног износа боравишне таксе и то ће допријети да природне и туристичке вриједности нашег подручја буду више заступљене у пропагандним публикацијама.

На сједници је највише пажње привукао предлог о доношењу одлуке о задужењу општине Будве за куповину стакова... Разматран је извјештај о раду друштвеног правобраноца самоуправљавања. Он ће бити достављен делегатима за прву наредну сједницу Скупштине општине и вјероватно је да ће чланови изјединети у њему побудити пажњу делегата због тога што се у њему констатује да се у удруженом раду драгаја доста тога што није у складу са законским прописима и самоуправним актима. Неки поступци одређених органа у удруженом раду и у другим срединама оцењени су, чак као кривична дјела.

Д. Н.

ОПШТЕНАРОДНА ОДБРАНА

Припреме на вишему степену

ОПШТЕНАРОДНОЈ ОДБРАНИ и друштвеној самозаштити поклања се све јесна пажња почев од 1975. године, када су, на предлог Гла-вног штаба територијалне одбране СР Црне Горе, у нашој општини формирани Општински штаб и јединице територијалне одбране, цивилне заштите и друштвене са-мозаштите.

Године 1977. специјална је јединица, а 1978. Општински штаб и остале јединице територијалне одбране похваљене су од стране Главног штаба. За вјежбу изведену крајем прошле године у организацији Општинског штаба територијалне одбране, на којој су учествовали скоро све друштвене структуре, речено је да је најбоља у нашој Републици. Такву оцјену дали су представници Главног штаба територијалне одбране СР Црне Горе. Као признање за повећани интензитет припреме на плану општенародне одбране и друштвене самозаштите, Скупштини општине додијељена је Плакета Савеза резервних војних старјешина Југославије.

Војно-стручна обука са резервним саставом територијалне одбране изводи се пре ма програму Главног штаба и плану Општинског штаба. Заступљена је обука из гађаја личним наоружањем, обука из друштвенополитичког образовања и физичког васпитања, као и разноврсне спортске и културно-забавне активности. Пракса је да логорске просторије где су смјештени учесници вишедневних вјежби обилазе представници мјесних јединица, општинско руководство и надлежни органи из наше Републике. Сви се они упознају са организацијом логоровања, начином и методом ради и на лицу мјеста добијају увид како се употребљавају средства која се издвајају за овакав вид обуке и војничко оспособљавање. Залагање на овим вјежбама је на завидном нивоу и гаранција веома добрих резултата по питању организовања, опремања и обучености наших јединица. У њих се све више укључују омладинци и омладинке — добровољци који на вјежбама стичу прва практична војна знања.

Током прошле године у оквиру акције „Јединствени у одбрани и заштити“ учествовале су све компоненте општенародне одбране — Одељење народне одбране, Општински штаб територијалне одбране, Одељење унутрашњих послова, друштvene и друштвенополитичке организације и друштвена самозаштита мјесних јединица и радних организација. Демонстрирана је стручност и спремност свих за успјешан отпор непријатељу и у најтежим ситуацијама. Потврдило се да су овакве акције од великог значаја за остваривање концепције општенародне одбране у пракси. Мада је на вјежби учествовало доста великих број лица, посла је било за све. Требало је „открити и уништити убачене диверзанте“, замрачити све прозоре, врате и излоге, локализовати изазване пожаре, мислити о збрињавању дјеце родитеља ангажованих на вјежби, о његовању млађих и старијих незбринутих особа, о свemu што би омогутило рад и живот у ратним

условима. Општинска конференција ССРН на ванредној сједници донијела је одлуку да се све мјесне конференције упознају са ситуацијом, како би се у свим срединама могле предузети одговорајуће мјере безбедности и самозаштите. Тако су радни људи и грађани упознati са конкретним мјерама у спречавању и сузбијању евентуалног непријатељског дјеловања и стварање услова за наставак рада нашег друштвенополитичког система.

Почетком ове године надлежни органи друштвенополитичке јединице одобрили су програм рада свих структура општенародне одбране. Финансијским планом предвиђено је, између остalog, комплетирање јединица територијалне одбране неким новим и савременијим средствима, као и опремање јединица цивилне заштите одјећом. Истим планом предвиђено је и средства за извођење разноврсних форми обуке. Утврђен је план стручног усавршавања старјешинског и руководећег кадра при школским центрима ЈНА и Школи цивилне одбране. Нагла-

шена је потреба њиховог оспособљавања у склопу јединица у којима су распоређени, затим индивидуално оспособљавање, као и присуствовање организованим техничким зборовима, а и у оквиру Савеза резервних војних старјешина.

У новије вријеме се све више пажње поклања обуци омладине. Осим преко редовног похађања наставе опште народне одбране у школама и на факултетима, сваке године организују се петнаесто дневне обуке са младима у неком од републичких центара. Можемо констатовати да је у тим центрима наша омладина веома запажена по залагању у овладавању предвиђеним програмом.

Омладинке и омладинци — добровољци редовно учествују на вјежбама које организује и изводи Општински штаб територијалне одбране путем вишедневног логоровања. Они испољавају велико интересовање и вољу, нарочито за тактичко увјежбавање. Њихово учешће на вјежбама допринојело је стварању опште мобилности у извршавању бројних акција —

Са вјежбе у Поборима

било да је у питању обука, било да је ријеч о ваннаставним активностима испољио се и такмичарски дух, што је до прије успјешнијем спровођењу упутства „Бирамо најбољу јединицу и појединачно“. Овако масовно ангажовање омладине — добровољаца, који су и чланови неке од друштвених организација — стreljačkog савеза, клубова подводних активности, радио-аматера, цудо клуба — од значаја је за општенародну одбрану и мотивише нас да у јединицама територијалне одбране укључујемо из године у годину све већи број младих добровољаца.

Треба истаћи да приликом сваке вишедневне вјежбе у јединицама успјешно ради организације Савеза кому-

ниста. На састанцима који се редовно одржавају комунисти војници и старјешине разматрају најважнија питања из живота и рада јединице, заузимају ставове и доносе закључке о њиховом извршавању, полазеши увијек од тога да је територијална одбрана дио оружаних снага наше домовине.

Акције масовних припрема становништва и цјелокупног цивилног сектора за општенародну одбрану од велике су важности и значаја. Јер како се то и до сада показало, преко њих се сваки грађани упознаје са својим мјестом у миру и у рату, што доприноси нашој спремности да се у сваком тренутку супротставимо евентуалном агресору.

Перо Кнежевић

АКТУЕЛНО

ВИШЕ РЕДА У ЗАПОШЉАВАЊУ

Запошљавање сталних и сезонских радника честа је тема међу грађанима наше општине. Мада не спадамо међу комуне с доста незапослених, и код нас се говори о расписивању конкурса, поштовању те институције, пријему на рад сезонске радне снаге, усмјеравању кадрова и потреба ма привреде за разним стручњацима. Због тога смо и посјетили Самоуправну интересну заједницу запошљавања, како бисмо чули где су проблеми и на чему се тренутно највише ради.

ЗАПОСЛЕНОСТ

Самоуправна интересна заједница за запошљавање формирана је у октобру 1975. године. Запошљава пет лица чији је задатак да посредују у запошљавању и да незапосленим радницима помогну да остваре материјално-правну заштиту.

— Проблем незапослености није код нас изражен — каже Крсто Марковић, секретар СИЗ запошљавања. — Под условом да се прихватати разних послова, током сезоне нема незапослених. Наравно, далеко су веће могућности за запошљавање сезонских радника, него за обезбеђивање посласа на неодређено вријеме.

Тренутно се на списку незапослених налази 380 имена. Двije трећине их током јета раде као сезонци. Већина прима материјално обезбеђење које се креће од 1250 до 1900 динара.

— Током фебруара и почетком марта број незапослених ће достићи цифру од 600 — каже нам Јовица Саварџић, референт за управно-правне послове. — Тада настаје миграција: овдје стижу незапослени из других крајева земље, добију потврду да су ту стално настанили и тако стигну на списак незапослених. Чекају до сезоне, када има доста посласа, а потом одлазе. То нам причинава велике тешкоће, јер касније дајемо огромна средстава за њихово материјално обезбеђење.

СЕЗОНЦИ

С обзиром да су угоститељство и туризам главна грана привређивања у комуни, највише се осjeћа потреба

за сезонским радницима различних струка: конобара, кувара, рецепционера, портира, чистачица.

— Током зиме сезонци похађају курсеве страних језика и тако се спремају за посао током јета. Већина их прима материјално обезбеђење. Све самоуправне интересне заједнице запошљавања у Црној Гори договорају се с „Монтенегротуристом“ и другим предузећима и, када почне сезона, долазе и сезонци. Правећи у запошљавању имају они са подручја Црне Горе.

На цијелом Јужном Јадрану током јета упосли се око 3300 сезонских радника — од тога 2108 у основним организацијама са подручја будванске општине.

— Иако се у почетку јави велики број сезонских радника, у августу најчешће ради снаге — каже Крсто Марковић. — Због припрема за почетак школске године и других потреба, многи сезонци напуштају радна мјеста и тада организације врше на нас притисак да обезбиједију радну снагу. Мада је то тешко, успијевамо да доведемо људе из других крајева земље како посао не би трпли.

Положај сезонских радника знатно се поправио код већине колективова, али још увијек треба доста тога урадити, како би они били, заиста, задовољни. Најприје треба испитати могућности у многим организацијама у области туризма и угоститељства за запошљавањем сезонских радника на неодређено вријеме. Наиме, дешава се да у појединим колективима конобар ради по једанаест мјесеци током године, а није у стапалом радном односу. Значи, потреба за таквим радним мјестом постоји, а ОУР прекида радни стаж на мјесец — два само да би и даље остао сезонски.

— Радне организације као да немају времена да сагледају могућности за упостављање сезонца којих има доста — каже Марковић. — На томе се убудуће мора више радити.

НОВИ СПОРАЗУМ

На подручју општине недавно је потписан Самоуправни споразум о запошљавању од кога се много очекује. Наиме, њиме су тачно утврђени кри-

теријуми за запошљавање на принципу бодова, што треба да онемогући шпекулације којих је до сада било. Сваки кандидат добија одређени број бодова за социјално-економски положај у коме се налази, за чекање посла и за успјех постигнут током школовања. Податке даје СИЗ запошљавања, а број бодова утврђује организација која прима кадрове. Одређена је Комисија за праћење споразума.

— До сада је било непоштовање конкурса, примања на посао према личним симпатијама и других недозвољених поступака — биљежимо ријечи Крста Марковића. — Нови споразум треба да елиминише раније пропусте — да се на посао примају кандидати који стварно имају предност. Биће тада мање жалби на поједине радне организације.

ФИНАНСИРАЊЕ

СИЗ запошљавања у Будви има доста проблема финансијске природе. Она се финансира на тај начин што радни људи комуне издавају по 0,75% од бруто-личних доходака за ове послове. Прошле године та сума износила је 2.386.000 динара.

— Од тог износа можемо користити само 1.630.000 динара — каже Марковић — а остало не можемо због тајкозване дозвољене потрошње. Уложили смо жалбу Служби друштвеног књиговодства и чекамо да се она ријеши. А наши расходи износе око три милиона динара. Огромна средстава издавајамо за материјално обезбеђење сезонских радника, јер су сада услови за њихово стицање много повољни.

Како су нас обавијестили у СИЗ запошљавања, највјероватније да ће доћи до реорганизације ове службе у нашој Републици. Предстоји допуњања Закона о самоуправним интересним заједницама запошљавања, а постоји и предлог да се иде на окрупњавање заједница. Највјероватније је да ће на цијелом Јужном Јадрану бити формирана једна заједница, што треба да створи боље услове за рад и појефтини посао.

С. Грегорић

"ЗЕТА ФИЛМ" ЗА ГЛЕДАОЦЕ

Разноврсна дјела седме умјетности

Репертоар "Зета филм" и ове године не чине разноврсна остварења седме умјетности, почев од домаћих и филмова афирмисаних кинематографија до дјела из земаља у развоју, која се ријетко гледају у нашим биоскопима. Ово преџуђе је копродуцент и извршни дистрибутор филма "Дувански знак" режисера Боре Драшковића, за који је сценарио написао Мирко Ковач. Ускоро треба да почне снимање филма "Которски морнари", у производњи Телевизије Њемачке Др, Телевизије Титоград и "Зета филма". Припреме за екранизацију легендарног Тринаестојулког устанка су у великом замаху и ускоро се очекује коначна верзија сценарија.

Контроверзни филм француског режисера Луја Мала, који је овог пута радио за Американце, "Слатка мала" приказан је на прошлогодишњем Канској фестивалу, где је изазвао велике полемике. Главну улогу ту мачи нова звијезда свјетског филма, 13-годишња Брук Шилдс. Још један филм који је био предвиђен за про-

Сцена из филма "Слатка мала"

шлогодишњи ФЕСТ, али није стигао, појављује се ове године у нашим биоскопима. То је Трибоов "Човјек који је волио жене".

Италијански филм "Завојење" са Морисом Ронеом и Лизом Гастони у главним улогама је прича о необузданости људских страсти, а "Тај чудесни свијет дивљине" о животињском свијету

у предјелима Јужне Америке.

Криминалистички филм "Тобоган смрти" окупља тзвуку глумачку екипу (Дори Сегал, Ричард Видмарк, Сузани Страсберг, Хенри Фонда) да представља прави доживљај. Од филмова страве, овог пута имамо причу о циновском киту "Орка-кит убица", са Шарлотом Ремплинг и Ричардом Харисом у главним улогама. Помјенимо вестерн "Одметник Дози Велс" Клинта Иствуда, затим "Ово је заиста љубав" (италијански), "Искуство прве љубави" (амерички), па двије комедије "Запесењак", са Луј де Финесом, и "Највећи љубавник на свијету" Џина Вилдера. Окупљено је за приказивање и неколико акционах филмова: "Знак првог змаја", "Разбијач", "Карате из храма Шаолин" и "Полицијац против банде". Из земаља у развоју ове године стижу три индијска филма: "Сјети се моје пјесме", "Повратак" и "Легенда о Мангдавалу", венецuelски "Кино, то сам ја" и аргентински "Доктори више воле галиша".

Будући репертоар "Зета филм" такође обећава неколико изванредних остварења. "Ловац на јелене" Мајкла Тимина, са Робертом Де Ниром у главној улози, један од кандидата за овогодишњу награду "Оскар", изузетан је антиратни филм са сценама антологијских вриједности. О филму "Небо може да сачека", једном од најгледанијих прошлогодишњих америчких филмова, Ворен Бити се појављује у двострукој улози режисера и глумца. "Грчки магнат", са Ентони Квином и Жаклин Бисе, екранизована је прича о једном од најчуднијих брачних добра — између Аристотела Оназиса и Жаклине Кенеди.

Помјенимо на крају да су ових дана на једном од посљедњих састанака Комисије за преглед филмова у старом сазиву одобрени за јавно приказивање два француска филма — "Јавна кућа 122" и "Цепни љубавник" — и један јапански "Гечменов одред".

И. К.

"ТВ мрежа" у нашим биоскопима

Наши гледаоци ће, мада с мањим закашњењем, мочи да виде чуvenи амерички филм "Телевизијска мрежа" режисера Сиднија Ламета, који је прошле године узбуркао филмску јавност.

Требало је да овај филм, добитник многобројних награда и признања, отвори прошлогодишњи ФЕСТ: био је постигнут споразум за његову продају предузећу "Зета филм". Затим је дошло до заобилажења споразума, јер је дирекција компаније забранила "из политичких разлога" продају овог филма за Југославију, јер он на драстичан начин приказује један дио америчког начина живота.

Међутим, прије изјесног времена, компанија „Јунајтед артист“ изјестила је Југословенског купца да је скинута забрана за приказивање овог филма и да је волна да га продаје за наше тржиште, али је тражила вишу цијену него што је раније била договорена. И поред тога што је пракса да сваком филму цијена с годинама пада, "Зета филм" је дала сагласност и на то повећање, јер би била заиста штета да наши гледаоци не виде овај изванредни филм о коме се толико писало и говорило.

Филм је рађен према сценарију Педија Чајевског и главне улоге у њему тумаче Феј Данајев, Вилијам Холден и Питер Филип, који је за изврсну креацију посмртно награђен "Оскаром".

Н.

КОНФЕРЕНЦИЈА ССО

Млади и друштвена збивања

по правилу, прекидају везу с организацијама ССО, а управа би требало да буде обратно и да у омладинским организацијама, прије свега, буду још активнији.

Наглашено је да је веза између Општинске конференције и организација ССО незадовољавајућа, па је констатовано да треба такву практику мијењати. Очијена је да основне организације треба да постану носиоци активности у својим срединама, јер је то једини гаранција да млади допринесу унапређењу живота, тамо где живе или раде. Проблем је, како је речено, што не постоји изграђене мјере да се постојеће стање мијења и да би требало да постане један од првих задатака органа и организација ССО.

Идеолошко-политички рад с младима до сада је био занемарен, и то је један од озбиљнијих пропуста. Формирање Центра за марксистичко образовање треба да допринесе да се постојеће стање мијења. Но, проблем је што они који би треба

ло да се кроз овај вид обраћавања припремају за носиоце самоуправних токова ту обавезу избегавају, уместо да је прихвате као првоприоритетан задатак.

Говорећи на сједници Општинске конференције ССО, се кретар Комитета ОК Савеза комуниста Јарко Миковић се заложио да се убудуће конкретно именују неактивне организације и појединачни. То је потребно да би се избегла уопштавања која су постала карактеристика у дебатама младих.

Д. Н.

Именована филмска цензура

Извршно вијеће Скупштине СР Црне Горе, на предлог Комисије за кадровска и административна питања, именовала је у Комисију за преглед филмова: Зорана Поповића, главног и одговорног уредника говорног програма Телевизије Титоград, Владету Цвијовића, члана Секретаријата Вијећа Савеза синдиката Црне Горе и предсједника Одбора синдиката радника образовања, науке, културе, филмске културе и издавачке дјелатности, Наталију Соколовић, професора — филмског критичара, Марка Шпандијера, главног и одговорног уредника "Побједе", Силвију Шебесту, уредника средњих страна "Побједе", Михаила Радојчића, сарадника у културном рубрарију информативно-политичког програма Телевизије Титоград, Владету Цвијовића, члана Секретаријата Вијећа Савеза синдиката Црне Горе и предсједника Одбора синдиката радника образовања, науке, културе, филмске културе и издавачке дјелатности.

Принића, професора — филмског критичара, Марка Шпандијера, главног и одговорног уредника "Побједе", Силвију Шебесту, уредника средњих страна "Побједе", Михаила Радојчића, сарадника у културном рубрарију информативно-политичког програма Телевизије Титоград, Владету Цвијовића, члана Секретаријата Вијећа Савеза синдиката Црне Горе и предсједника Одбора синдиката радника образовања, науке, културе, филмске културе и издавачке дјелатности. Наталију Соколовић, стручног сарадника — уредника у Одјељењу за издавање уџбеника и уџбеничке литературе Републичког завода за унапређивање школства, Косу Драгаш, члана Секретаријата Предсједништва РК ССР Црне Горе — предсједника Комисије за идејни рад и културу, Милана Маровића, кустоса у Умјетничкој галерији — Цетиње Хусеина Башића, помоћника републичког секретара за образовање, културу и науку, Рамија Дукаја, савјетника за наставу на албанском језику у Републичком заводу за унапређивање школства, Николу — Колу Раичевића, директора Предузећа за приказивање филмова — Титоград, и Владу Кековића, помоћника републичког секретара за унутрашње послове.

Радио Титограда (предсједник), Милована Пајковића, филмског радника из Будве, Светозара Радуловића, секретара СИЗ-а за науку и културу СО Будва, Дамјана Шешковића, члана Секретаријата Предсједништва РК ССР Црне Горе, Светозара Губе-

СУСПРЕТИ

Пјесник из Подгора

шла прва збирка пјесама "Очи камена", а недавно је цетињском "Ободу" предао нову коју је назвао „Оно што смо“.

Истина је, често сачекујем зору — прича Томовић док сједимо у његовом дому у Подгору. — Стихови некако најбоље „долазе“ ноћи и ја их само „преписујем“ на папир. Но, не пишем ја по цијелу ноћ — много бих написао до сада да тако радим. Мучим се жестоко са стихом, рађам га, повијам, његујем, и прође доста док „одрасте“. А много и читам: књига ми никад није дosta. Знате како је: живим у селу, далеко сам од културних центара, а треба пратити крећања у поезији. Радим полако и није ми стало да доста стихова објавим. Прво их понудим "Страјна" и другим часописима, а тек онда их припремам за збирку. Књигу пјесама коју сам предао "Ободу" радио сам пет година и мислим да је знатно боља од прве.

Владимиру Томовићу не смета што је остао у Подгору, док његови другови с којима је почeo у титоградском клубу младих писаца — Зувдија Хаџић, Ратко Вујошевић, Мишко Вујисић, Слободан Јовалекић и Миодраг Трипковић — живе у већим центрима, имају боље могућности за стварање, више објављују. Напротив, у Подгору је нашао тишину, има доста књига за читање и много ноћи за писање.

Саво Греговић

ЗА МЛАДЕЋ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

ВЕЛИКАНИ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Пророк социјалне револуције

ХАЈНРИХ ХАЈНЕ (1799 — 1856) био је по рођењу Јеврејин, по језику и држављанству Њемац, по животу и симпатијама Француз, а по опредељењу космополита. Социјалист, а по стрици близак банкарској аристократији; по избору интелектуални пролетер, књижевник који живи само од свог рада. Што се тиче политичког става, био је против монархије, полицијске државе, бирократије, буржоазије, угњетавања у сваком облику и израбљивања сваке врсте, а за владавину народа засновану на

Хајнрих Хајне

Шлески ткачи

У мрачном оку суза нема,
крај ткалачког стана бура
се спрема:
Њемачка, ткамо за одар твој
у сукно уткавамо клетву и зној --
Ми ткамо, ми ткамо!

Нек проклет бог је тај коме
се молисмо
од зиме и глади већ давио
оболисмо
и залуд ми се надамо, муко!
Он нас је варао и за нос вуко —

Ми ткамо, ми ткамо!
Нек проклет краљ је, тај
краљ богаташа,
није га смекшала невоља наша.
он из нас исциједи поље поље
ко псе нас стријела,
на шта хоће још? —
Ми ткамо, ми ткамо!

Нек падне на лажну домовину
клетва,
јер јад и срамота јој једини
жетва,
где рано је поништен сваки цвијет,
где гњилец и трулеж опаја тај
свијет —
Ми ткамо, ми ткамо!

И чунак лети, чуј ткалачки стан,
ми марљиво ткамо ноћ и дан —
Њемачка стара, на одар твој
у сукно уткавамо клетву и зној —
Ми ткамо, ми ткамо!

памети, за демократију и интернационализам.

Јеврејско-њемачко-француски писац, Хајне је распет између романтике и реализма, између народне пјесме и савремене публицистике, између фељтона у поезији и поезије у фелтону, између највеће славе и највећег прећуткивања и оспоравања.

Чекајте само

Зато што сијевам сјајно, лако,
Мислите — не знам громит! Зар?
У заблуди сте исто тако
За громлавину имам дар.

И зачујете, са ужасом,
Кад првог дана сине руј,
Где објекује, мојим гласом,
Гром — ријеч, блиставе мутье хуј.

Бијесни ће олуј растргати
Тог дана многи, многи храст,
Дворац ће многи задрхати,
Многи црквени торањ пасти!

Духом је покривао простор од камбура до очајања, а тијелом био бодар, чулан, пун животне радости. Пред крај живота, пуних осам година, лежао је у постели, готово непокретан.

У раној младости дошли су до изражавања његове симпатије према Француској и сатиричан однос према Ње-

мачкој, то јест према њеном запарлогеном животу, култ Наполеона, вјерност идеји слободе и равноправности. У Паризу се зближио с Карлом Марком с којим је сарађивао у њемачко-француским „Годишњацима“ и у листу „Напријед“. Под Марковим утицајем настало је Хајнеова политичка сатира „Њемачка — зимска бајка“.

Хајнеова поезија је снажна, смјешна, борбена, правдоловиба, али у његовом погледу на свијет нема оптимизма. Као ниједан њемачки пјесник, он је пророк велике социјалне револуције, духовног и социјалног ослобођења човјечанства, оштри сатиричар чији удари бича изазвају бијес мрачњака и реакционара. Зато је он наставио да путује низ вријеме као ријетко који њемачки књижевник. Где год је било напредних људа — виши у иностранству него у његовој домовини — прихvatали су га као свога, јер, мада су му природа и срећа ишли наручку виши по другим људима, ипак је умро без иметка и титула. Његово срце је тако хтјело, јер је увијек волио истину и гадио се лажи.

ЗИМСКИ ДАН

СУНЦЕ ЈЕ ЗАРУМЕНИЛО ИСТОК и најавило нови дан. Таман што је разлио своје блаже зраке по веселом и ведром небу, налети однекуд, као змај, оштар вјетар, однесе јутру лјетње расположење, Сунцу поплоту и сјај, а небу подари сиве облаке. Тако су они господарили од раног јутра и mrko буљили испод небеског свода. Начас се Сунце помаљао, али је поново постајао плијен облака. Нигдје да се чује цвркот птица. Сви посматрају огорчену борбу два најратоборнија непријатеља: топлог Сунца и сиве војске облака. Само повјетарац њише голе гране.

Пошто је одзвонило подне, Сунце се, послије дуге борбе, појави и јако засија као да је хтјело рећи: „Ja сам побједник!“ Тада као да природа живину. Смреке подигоше своје зелене гране високо према Сунцу. Птице почеле да пјевају, иако је небо и даље било мутно. Па опет израњавано Сунце није слало своје зраке, нити је море више било бистро.

Предвече вјетар дуну и донесе свеж ваздух. Тамна завјеса покри небо, а потом се појавише, као безброни фењерчићи, звијезде, а међу њима жута велика сијалица — Мјесец.

Драган Хаџић

Казна

Док је наставник прегледао домаћи задатак, Владо устаде и упита: „Могу ли бити кажњен за нешто што нисам урадио?“ Наставник у чуду одговори: „Не!“ „Одлично, ја нисам урадио домаћи задатак!“ — узвикну Владо, и од среће пљесну рукама.

Весна Станишић

Моја генерација

— Здраво!

То је поздрав младих. Нас што смо стијели до четрнаесте стенице живота.

Нисмо више чупаве главице, тршави дјечаци и дјевојчице, ни клиници. Једном ногом закорачали смо у свијет одраслих.

Не вјерујете? Свашта!

Том Сојер и Нак Фин остали су за нама, али сачекују друге. Сада су нам се пријејули: „Фолиранти“, „Гимназијалка“, „Орка ниски висови“, „Ана“...

Кажете: — Ви сте још дјеца! Клиници! — Свашта!

Зар нисте имали 13, 14 и 15 година? И нисте шетали корзоом, онако занесењачки, ми-

слећи да сви гледају у вас! И нисте кришом слали цедуљице, нисте се правили важни ако имате нешто из иностранства?

Сада сте одрасли, заборавили сте дјечаштво. Озбиљни сте, крути и помало смијешни. Заборавили сте вијеје када сте имали 13, 14 и 15 година, када сте вукли дјевојчице за кике...

Моја генерација?

Ми смо неисцрпни и зврп пупољака који почиње да се расцветјавају.

А у школи:

„Када ће се већ завршити овај час? Еј, колико има до звона?“ А онда грабимо да вијимо оне који су нам заплели зрак љубави у срцу!

С. Ђурбузовић:
Дјевојка

Нисмо више клиници!
Рачунајте на нас!

С. Ђурбузовић

БУДВА

Надлеђу птице градиј стари,
чуде се, гледају, питају се:
„Какав је то градиј чудан
кад је лепши од галеба,
од најљепших морских вала,
од најљепших спјева трава?“

Врапчић сиви, досјетљиви,
одговор од мора тражи:
„Речи нам ти што знаш
сваки залив, сваки вал,
сваки гребен, сваки жал,
реци нам какав је ово град!“

Зашуми море мало јаче,
те поче да прича као ѡаче:
„Чуйте се — ја то знам —
чудите се, није шала,
Будва је најљепши град
читавог Медитерана!“

Мирјана МАСЛОVAR

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

Колико је земља тешка

Када бисмо могли да Земљу поставимо на циновску вагу, колико би била њега тежина? Одговор на ово питање гласи: тежину наша плаћете не можемо изјерити, не само због тога што немамо циновску вагу, већ зато што Земља нема тежину; Она се ни на шта не ослања, нити виси. Зато се може говорити о маси Земље, о количини материје која се назада у њеном тјелу, о томе колика је њена просјечна густина, односно колико је она гушћа, рецимо, од воде.

Да бисмо дознали Земљину масу, требало би изјерити ју силу с којом Земља привлачи објект тјелу који се на њој покреће. Ако се тај тег постави на вагу, колико је тежак тај тег?

Ледан од начинка вагања Земље потиче још од 1871. године. Узме се тачна апотекарска вага, али таква да је један тас на дужем краку (разлика 20—25 сантиметара). Обиљежимо тас са дужим краком са „A“, а други са „B“. Ставимо на „A“ тег тежине „a“, а на „B“ тег тежине „b“, и тада да би равнотежа била успостављена, на тас „B“ треба ставити тег

„b“, који није једнак тегу „a“, јер због различитих висина Земља различито привлачи тегове. Ако сад под тас „A“ ставимо лопту масе „M“, тада ће се равнотежа поново пореметити, јер маса „M“ привлачи тег „a“. Да би се равнотежа успоставила, на тас „B“ треба додати мали тег „n“.

Можемо израчунати с количином тјелу масе „M“ привлачи тег „a“, а такође и силу привлачења Земље према тегу „n“. Оне морају бити једнаке и из тога може да се израчуна Земљина маса.

У првобитном огледу маса „M“ била је тежине 5775,2 килограма, њено растојање од тега „A“ 56,86 сантиметара, тежина тега „a“ 5 кг, а тег „n“ био је тежак 589 милиграма. Узимајући да је пречник земље 6366 километара, за Земљину масу добијено је 600 трилиона тона.

На основу предњег може се рећи да је Земља у пројеку лет и по пута гушћа од воде. Ако се тај податак упореди с густином стијена на Земљиној површини (од 2,6 до 3,3 грама у кубном сантиметру), тада произлази да је унутрашњости Земље густина осјетно већа него на површини.

БИЉЕШКА

СТАНОВИ И СТАНАРИНЕ

На подручју наше општине 1300 станови налази се у друштвеној власништву, а од тог броја у последњих петнаестак година изграђено их је око хиљаду. Само у току прошле године у стамбену изградњу уложено је тридесет и три милиона и изграђено 75 станови — 50 у друштвеном и 25 у приватном сектору — по цијени од око 9000,00 динара по квадратном метру стамбене површине. Треба истaćи да су станови, који су подизани у току неколико задњих година, прављени на основу захтјева о југословенским стандардима. Око три стотине станови, који се налазе претежно у старом граду, према својим конфорима ни приближно се не могу упоредити са онима који су касније грађени — на многима су потребне честе интервенције, оправке и адаптације.

Станарине на подручју наше општине биле су у прошлоду години различите и зависиле су првенствено од времена када је која зграда подигнута, то јест од цијене њене изградње. То значи да висина станарине у величини случајева није одраз стварне вриједности стана и конфора у њему. Уколико извјесне разлике и постоје, one нису толике разлике у станаринама. Примјера ради, наводимо да се у стамбеним зградама завршеним 1971. године станарина плаћа по 6,60, а за станове подигнуте 1977. готово двоструко више — 11,40 динара по квадратном метру.

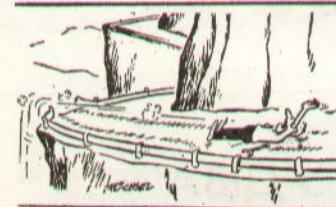
Ако посматрамо досадашњу активност у рјешавању стамбених проблема за запослене радне људе, а првенствено ако употребимо број изграђених станови с бројем становника (око 7.500), могли бисмо констатовати да је прилично урађено. Међутим, с обзиром на чињеницу да имамо радника и њихових по родица које још увијек живе под врло тешким стамбеним условима — као што је смјукај с једним бројем радника Парне пекаре, Одјељења чији трашињах послова, ООУР ПТТ и ООУР „Свети Стеван“ — постигнути не можемо бити задовољни.

Позитивно је што су од стране Скупштине општине предузете мјере да се приступи ревизији урбанистичких планова, јер ће та околност, свакако, допринијети стварању услова да извјестан број радника, послије одређења грађевинских зона за индивидуалну стамбену изградњу, брже дође до стана. Ублажавању проблема доприносије и стамбена зграда солидарности, која треба да се заврши до 22. новембра — Дане ослођења наше општине. Средства за њену изградњу обезбијеђена су на тај начин што сви запослени радни људи са подручја наше општине, почев од 1. јануара 1977. године, издавају за ту сврху по 1% од бруто личних доходака. По том основу до краја ове године биће скапуљено пет милиона, а та средства су орочавањем код банке удвостручена. Поред тога, захваљујући разумијевању друговено-политичке заједнице, станови солидарности ослобођени су плаћања комуналних обавеза, што појефтињује њихову градњу. Рачуна се

— а тако је уговорено са извођачем радова, Грађевинским предузећем „Рад“ из Пријепоља — да ће квадратни метар стамбене површине стајати 7.000,00 динара.

С обзиром да су средства која се издавају у фонд солидарности прилично мала, то је сваки допринос овом фонду значајан. С тим у вези било би неопходно предузети мјере да се отпочне с примјеном скупштинске одлуке о вишку стамбеног простора. Самоуправна интересна заједница за изградњу станови евидентираја је 150 корисника који располажу вишком стамбеног простора од по десет до 30 квадратних метара. Стриктном примјеном одлуке бар донекле би се ојачао фонд солидарности и, колико-толико, помогло да се реше проблеми радника који већ годинама очекују станове.

Милорад Дапчевић

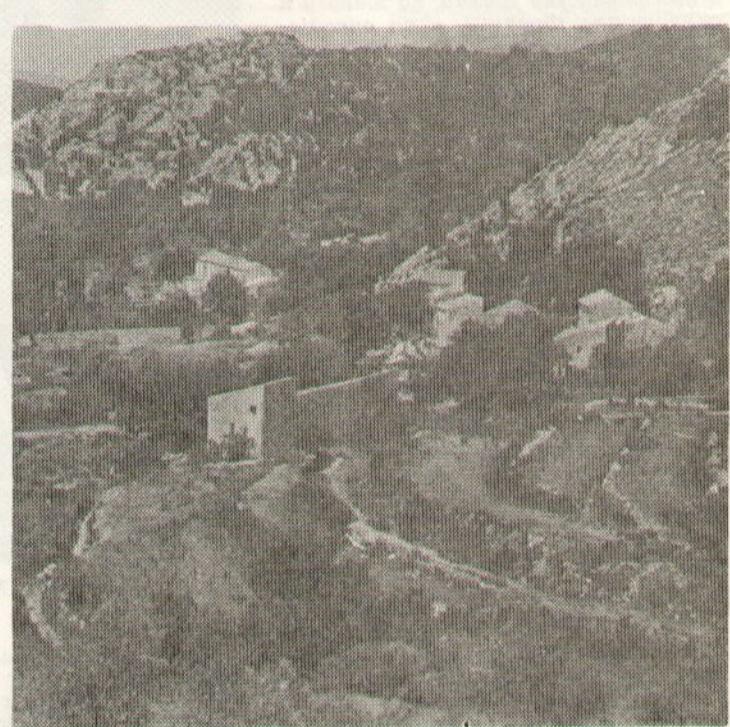
ПРЕЗИМЕ ЦРНАЦ, како се првобитно називало племе Дабковићи, срећа се у многима паштровским документима из прве половине XV вијека и касније. Божићко и Никола Црнац помињу се као свједоци у једној повељи Балше III из 1413, а Новак Црнац један је од четрнаест потписника познатог Паштровско-млетачког уговора од 4. априла 1423. године.

Родонаčелник братства Дабковића, Валића, Куљача, Каженегра, Кентера и Маровића, Новак Црнац пређео је злог крви из села Црнаца у Пиперима и насељио се у Паштровиће, на Вјетернику. Одатле се његов потомак Дабо (Дабиша, Дабета) преселио у Дабковиће. У том селу се, према Накићеновићу, налазила кућа Арсенија III, спрског патријарха, чији су се преци доселили из Црне Горе, из Брда, као „Черни, Црници и Црнојевићи, како је коме милије било“. Др Јован Вукмановић побија то мишљење, позивајући се на запис самог патријарха који је написао да је родом из Цетиња.

За вријеме Млетачке Републике, највјероватније приликом пописа, презиме Црнац је једном од огранака Да бковића промијењено у Каженегра (Црнокућа). Из тог братства потиче игуман мана-

ПОТОМЦИ НОВАКА ЦРНЦА

стира Дуљева живјело је својевремено братство Тарнуг, које није припадало Паштровићима, а његов посљедњи потомак изумро је у XIX вијеку. Спомен на братство Беришан или Беришко — сточаре из Малесије од братства Бериша — сачуван је у топонимима Беришко Село и Беришко Кућа.

Панорама Куљача

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

ОТАЦБИНА — ПЕПЕО МРТВИХ

*

ЖОРЖ КУРТЛИН: „Свако има глупе мисли, али мудрац успијева да их прећути.“

*

БОМАРШЕ: „Дивно би било кад би постојали вјетрови који дувају онако како желе бродови.“

*

ОРСОН ВЕЛС: „Љубав је као заушке што је касније добијеш, то је опаснија.“

*

ЛАМАРТИН: „Пепео мртвих створио је отаџбину.“

*

ЛЕСИНГ: „У води можеш да видиш своје лице, а у вину можеш да продреш и до душе пријатеља.“

*

ПИКАСО: „Ко хоће нешто да учини — нађе начин, ко неће ништа — нађе оправдање.“

ЗАКАСНИО

— Упомоћ — зачује Смит запомагање неког дављеника. Дотрчи до обале и упита га како се зове.

— Милер! — Спасите ме, преклињем вас.

Смиту то није било до вољно, па упита несртни ка где ради.

— Код фирмe „Браун и компанија“! — Спасите ме!

Смит се окрену и пође до дављеникове компаније:

— Сад је Милерово мје сто слободно — могу ли да преузмем његов посао?

— Упита!

— Жалим закаснили сте — одговори послодада-

вац — већ је примљен онај који је Милера турнуо у воду.

И ОН БИ ЖУРИО

Два орла круже небом. Одједном поред њих пролећни млаznи авион.

— Што се овом жури?

— Упита један орао.

— Журио би и ти да

ти гори реп! — рече дружи.

КОМПЛИМЕНТ

— Све вријеме док сам штала, јуче сам мислила на тебе — рече дјевојка свом вјеренику.

— А гдје си то штала?

— У зоолошком врту.

Анегдоте

ПОЗНАЈЕ ГА...

Амерички књижевник Роберт Шервуд био је веома високог раста. Кад је неко упитао познатог хумористу Роберта Бенчлија да ли познаје Шервуда, овај се попе на столовицу, подиже руке изнад главе и рече:

— Знам га још док је био оволовици.

ДА СВИ ЈЕДНАКО РАДЕ

Једном приликом, када је у конаку кнеза Милоша приређиван концерт за госте, кнез, усред свијета, позва капелника и запита га зашто му неки музичари пркосе.

— Нисам опазио, Ваша сјевестности — одговори му зичар.

— Како ниси, кад једни свирају непрестано, а други тек понекад тару у трумбету?

— Па тако је забиљежено у нотама.

— Ако је, али ти у недјељу, кад будете свирали, мораши удесити да ти сви једнако раде.

ЊЕГОВО БОГАТСТВО

— Гдје ти је богатство и царство? — упита неки владар Диогена.

— У њима! — одговорио је мудрац, показујући на многобројне ученике и сљедбенике.

„Гранит“ из Скопља на градилишту пута Будва—Цетиње

На магистралном путу Цетиње—Будва, дионици од Лапчића до Будве, притекло је у испомоћ и Грађевинско предузеће „Гранит“ из Скопља, па су радови од 1. јануара ове године значајнији. „Гранит“ је специјализовано предузеће за бетонске радове, и њихов задатак је изградња потпорних зидова и других бетонских објеката на путу.

Мјесна заједница Будва пала је припремљена локацију Скопљанцима на платоу поред игралишта „Лугови“, а они су узели обавезу да направе прелаз испод магистрале код рестората „План“ у Подкошују, где је, иначе, најпрометнији пјешачки прелаз у сезони. Мјесна заједница и Завод за изградњу и уређење Будве треба да обезбиједе пројекат овог објекта, како би се одмах пришло његовој реализацији. Ово је јединствена прилика да се ријеши горући проблем: на овом прелазу сваке године догоди се по неколико тешких саобраћајних несрећа, које наносе велике материјалне штете и односе људске животе — од изградње Јадранске магистрале до данас на њему је погинуло најмање десет лица. Зато је иницијатива Мјесне заједнице наишла на одобравање грађана.

Међутим, неки заговарачи идејних урбанистичких решења захтијевају да се изгради такав пјешачки пролаз у коме ће бити локирани киосци, продавнице и бистро. То би, наравно, било идејно решење, али би захтијевало велика финансијска средства којих за додатно вријеме нема. Чекати и даље да се она обезбиједе значило би свјесно се помирити с новим жртвама. Грађанима и гостима потребан је безbjедan прелаз преко магистрале. И то што прије. Када будемо смогли снаге да градимо метре, пролаз, који би се сада направио, какав-такав, само ће добро доћи.

В. С.